



Fylkesmannen i Trøndelag

Trööndelagen fylhkenålma

Vår dato:

18.07.2019

Vår ref:

2019/6107

Deres dato:

17.07.2019

Deres ref:

2019/5078

Indre Fosen kommune
Rådhusveien 13
7100 RISSA

Saksbehandler, innvalgstelefon
Marte Synnøve Lilleeng,

Avslag på søknad om skadefellingstillatelse på en kongeørn i Åfjord, Osen, Verran, Roan, Indre Fosen og Ørland/Bjugn kommuner

Indre Fosen kommune får avslag på sin søknad om skadefellingstillatelse på en kongeørn i Åfjord, Osen, Verran, Roan, Indre Fosen og Ørland/Bjugn kommuner. Fylkesmannens avslag baseres på en totalvurdering, der de sentrale elementene er at voksen kongeørn kan antas å fortsatt forsørge unger, at skadeomfanget ikke er vesentlig og at det ikke kan sannsynliggjøres at fellingsforsøk rettes mot skadegjørende individ.

Søknad

Indre Fosen kommune v/Tore Solli søkte i e-post til Fylkesmannen i Trøndelag den 17. juli 2019 om skadefellingstillatelse på en kongeørn i Åfjord, Osen, Verran, Roan, Indre Fosen og Ørland/Bjugn kommuner. Indre Fosen kommune søker på vegne av et interkommunalt samarbeid mellom sju kommuner på Fosen, heretter kalt 'rovviltregion Fosen'.

Søknaden begrunnes med funn av til sammen 12 kadaver (tre sauer og ni rein) mellom 1.mai og 21. juni 2019 og ytterligere kadaver tatt av kongeørn i området etter dette. Det henvises Rovbase for de nylige kadaverfunn. Søker påpeker at det er en pågående skadesituasjon forvoldt av kongeørn på Fosen, samt at med mye beitedyr i utmark er skadepotensialet stort. Søker argumenterer for søknaden med at de dokumenterte skadene er vesentlige og at fellingsforsøket i dette tilfellet kan rettes mot bestemt skadegjørende individ. En voksen, eldre kongeørn, mørk i fargen er observert å lette fra det siste funnet kadaver, ørna er ikke radiomerket.

Deler av Fosen er med i et pågående prosjekt for å se på kongeørn som skadevolder på sau og lam. Søker ber derfor om at det i en eventuell fellingstillatelse settes vilkår om at radiomerkede kongeørner unntas fellingstillatelsen.

Lovgrunnlaget

Vedtaket er fattet i medhold av lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 18 og 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 12.

I rovviltforskriften § 1 (Formål) heter det:

E-postadresse:
fmtlpost@fylkesmannen.no
Sikker melding:
www.fylkesmannen.no/melding

Postadresse:
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Besøksadresse:
Strandveien 38, Steinkjer
Prinsens gt. 1, Trondheim

Telefon: 74 16 80 00
www.fylkesmannen.no/tl

Org.nr. 974 764 350



"Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutnyttelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning."

I § 12 i rovviltforskriften om skadefelling av kongeørn heter det:

"Fylkesmannen kan gi tillatelse til felling av enkeltindivider av kongeørn som volder vesentlig skade på bufe eller tamrein, forutsatt at felling kan rettes mot bestemte individer, jf. viltlovens § 14. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område og tidsrom. Det kan knyttes vilkår til fellingstillatelsen".

I kommentarene til § 12 i rovviltforskriften står det videre:

"For felling av kongeørn er det et vilkår at andre tiltak for å forebygge skade er utprøvd i rimelig utstrekning. Kongeørn opptrer som skadevolder i mer avgrensede tidsperioder enn de andre artene, og skader kan ofte forebygges gjennom enklere tiltak. Fellingstillatelser kan gis for å stoppe en pågående skadesituasjon, men det tillates ikke felling utelukkende for å forhindre fremtidige skader som for de andre artene. Fylkesmannen kan derfor gi tillatelse til felling av enkeltindivider av kongeørn som volder vesentlig skade på bufe eller tamrein, forutsatt at felling kan rettes mot bestemte individer som volder skade. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område og tidsrom. Det kan knyttes nærmere vilkår til fellingstillatelsen, herunder at etablerte par eller voksenfugler skal være unntatt og at felling foretas av nærmere bestemte personer. Felling kan iverksettes uten hensyn til fredning, men skal følge bestemmelsene om ordinær jaktutøvelse fastsatt i medhold av viltloven."

Prinsipper for offentlig beslutningstaking

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1):

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur».

Etter naturmangfoldlovens § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning. Rovdata publiserte våren 2015 en rapport som estimerte antall hekkende par av kongeørn for perioden 2010 – 2014 i Norge (Dahl m.fl. 2015 – NINA Rapport 1158). Rapporten estimerer i underkant av 1000 hekkende par i Norge (61 – 87 i gamle Sør-Trøndelag og 64 – 69 i gamle Nord-Trøndelag). I og med at det er brukt andre metoder i utarbeidelsen av dette estimatet er det ikke mulig å tallfeste utviklingen fra 2004 (850 – 1200 hekkende par) og 2008 (1176 – 1454).

Daværende Fylkesmannen i Nord-Trøndelag engasjerte i perioden 2009 – 2013 Norsk institutt for naturforskning (NINA) til å foreta en statusoppdatering på alle kjente kongeørnlokaliteter, samt ny kartlegging av kongeørn i gamle Nord-Trøndelag (Nygård & Østerås 2014 – NINA Rapport 1011). Dette arbeidet inngår i Rovdatas rapport våren 2015 (NINA-Rapport 1158). Resultatene fra 12 intensivt overvåkede områder i perioden 2015 – 2018 viser at bestanden av kongeørn er forholdsvis stabil (NINA-Rapporter: 1225, 1304, 1442 og 1602). Med bakgrunn i det vi vet om kongeørnbestanden i Norge og Trøndelag vil ikke en eventuell felling av et individ true artens overlevelse eller det genetiske mangfoldet (jf. nml. § 5).



Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at beslutningsgrunnlaget skal være best mulig, jf. naturmangfoldlovens § 8. Per i dag er ikke overvåkingssystemet for kongeørn like godt som for de andre store rovdyrene. Det mangler et godt nok system for å registrere bestandsendringer hos kongeørn. Rovdata sin rapport (NINA Rapport 1158) er et viktig steg videre for å få gode bestandstall og tallfeste bestandsutviklingen hos kongeørn. Intensiv overvåking av kongeørn er startet opp på 12 ulike områder i Norge. Dette er en del av det kontinuerlige arbeidet med å forbedre overvåkingen av kongeørn, noe som vil medføre at kunnskapsgrunnlaget rundt kongeørn og forvaltningen av denne vil bedres jf. prinsippet i § 8. Imidlertid gir NINA rapport 1158, samt de fire årsrapportene fra den intensive overvåkingen et godt kunnskapsgrunnlag for å vurdere søknaden (jf. naturmangfoldloven § 8).

Fylkesmannen anser kunnskapsgrunnlaget som godt nok for å fatte vedtak i saken og tillegger føre-var-prinsippet i nml. § 9 liten vekt, selv om Fylkesmannen mener at bestanden av kongeørn må forvaltes med forsiktighet. Siden Fylkesmannen her gir avslag på søknaden om felling av kongeørn, anses ikke bestemmelsene i §§ 10- 12 for relevante i denne sammenheng og drøftes derfor ikke nærmere.

Fylkesmannens vurdering og konklusjon

Det er dokumentert eller antatt ti sauer/lam og åtte reinsdyr drept av kongeørn på innenfor 'rovviltregion Fosen' siden 1. mai 2019. Funnene er gjort i Indre Fosen, Osen, Verran og Åfjord kommuner. Av disse er sju kadaver funnet tatt av kongeørn i juli måned. Den 14. juli ble det funnet ett kadaver av rein i Åfjord kommune med antatt skadedato fra 13. juli. Den 15. juli ble det funnet ett kadaver av lam i Indre Fosen kommune, med antatt skadedato fra 13. juli. Den 16. juli ble det funnet ett kadaver av lam i Åfjord kommune, med antatt skadedato fra 15. juli. Det siste dokumenterte kadaveret var et lam tatt av kongeørn i Verran kommune, med antatt skadedato fra 16. juli. De totale kadavertap siden 1. mai 2019 fordeler seg slik:

- Osen – en sau/lam og to reinsdyr
- Verran – to sauer/lam og tre reinsdyr
- Indre Fosen – fem sauer/lam
- Åfjord – to sauer/lam og tre reinsdyr

Rovviltforskriftens § 12 gir Fylkesmannen hjemmel til å gi betinget skadefellingstillatelse på kongeørn. Imidlertid stiller denne særbestemmelsen strengere krav for å innvilge en fellingstillatelse enn hva som gjelder for de andre store rovdyrene. Forskriftens § 12 sier blant annet at fellingstillatelser kan gis for å stoppe en pågående skadesituasjon, men at det ikke er mulig å gi tillatelse kun for å forhindre fremtidig skade. En eventuell fellingstillatelse på kongeørn skal også rettes mot det bestemte individet som volder vesentlig skade.

Voksen kongeørn antas på denne tid av året å ha unger som fortsatt ligger på reiret, og disse vil være avhengige av å bli matet av sine foreldre fortsatt i en lengre periode. Fylkesmannen anser derfor uttak av voksne individer som uheldig.

Skadeomfanget på Fosen, med ti sau/lam og åtte reinsdyr dokumentert eller antatt tatt av kongeørn i de sju Fosen-kommunene er spredt ut i rom og tid: 1. mai - 17. juli 2019. Av disse er fire kadaver funnet i mai, sju i juni og sju i juli. Fylkesmannen vurderer at dette skadevolumet ikke tilfredsstiller



kravet i rovviltforskriftens § 12 om at det skal være voldt *vesentlig skade* før en eventuell søknad om skadefellingstillatelse på kongeørn kan innvilges.

Dersom Fylkesmannen skal gi fellingstillatelse på kongeørn skal fellingsforsøket rettes mot bestemte individer, jf. forskriftens § 12. Det opplyses i søknaden om at i nærheten av flere av de siste kadaverfunnene er observert en voksen, eldre kongeørn. Kongeørna beskrives som mørk i fargen, ikke radiomerket. Søker mener at fellingslaget kan gjenkjenne dette individet i en skadefellingssituasjon. Skadene som det henvises til søknaden går tilbake til 13. mai og fram til 16. juli. Disse er spredt i rom og over lengre tid, slik at Fylkesmannen mener at man ikke kan tilskrive alle kadaverfunnene på Fosen til samme ørn. Det vises til søknad om skadefelling på kongeørn i deler av Åfjord og Verran, datert 21. juni 2019. Der beskrives det at det er observert en ung kongeørn på flere kadaver. Man kunne da ikke utelukke at skadene var forårsaket av flere individer, men søker vurderte det som at denne unge kongeørna utgjorde et betydelig skadepotensial. Det knytter seg derfor stor usikkerhet til hvorvidt man klarer å felle det riktige, skadegjørende individet av kongeørn også i dette tilfellet.

Indre Fosen kommune søker om fellingstillatelse innen Åfjord, Osen, Verran, Roan, Indre Fosen og Ørland/Bjugn kommuner. Fylkesmannen anser at området det søkes om skadefellingstillatelse for er veldig stort, og til ulempe for å rette sikre at rettes mot det skadegjørende individ.

Fylkesmannen anser på bakgrunn av observasjon av flere aktive kongeørner på kadaver og stort omsøkt skadefellingsområde, at felling av en kongeørn vil mest sannsynlig ikke redusere sannsynligheten for fremtidige skader forvoldt av kongeørn i beiteområdene på Fosen.

Fylkesmannens vedtak:

Med hjemmel i lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 18 og § 77, og forskrift av 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt § 12 har Fylkesmannen i Trøndelag etter en totalvurdering fattet følgende vedtak:

- **Indre Fosen kommunes søknad om skadefellingstillatelse på en kongeørn i Åfjord, Osen, Verran, Roan, Indre Fosen og Ørland/Bjugn kommuner avslås.**
- **Avslaget begrunnes med at det ikke er forvoldt vesentlig skade, at det knyttes stor usikkerhet til hvorvidt man klarer å felle riktig skadegjørende individ slik at risiko for fremtidige tap vil reduseres, og at voksne kongeørn med sannsynlighet har avhengige unger på reir i denne perioden av året.**

Klagerett

I medhold av forvaltningslovens kapittel VI er det klagerett på vedtaket. Eventuell klage skal stiles til Miljødirektoratet, Postboks 5672 Torgarden, 7485 Trondheim, men sendes Fylkesmannen i Trøndelag, Postboks 2600, 7734 Steinkjer innen tre (3) uker fra mottakelsen av dette brevet.

Med hilsen

Gry Tveten Aune (e.f.)
seksjonssjef
Klima- og miljøavdelingen

Marte Synnøve Lilleeng
seniorrådgiver
Klima- og miljøavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent



Kopi til:

Verran kommune	Liaveien 1	7790	MALM
Åfjord kommune	Øvre Årnes 7	7170	ÅFJORD
Osen kommune	Rådhusveien 13	7740	STEINSDALEN
Bjugn kommune	Alf Nebbs gate 2	7160	BJUGN
Tore Solli			
Statens naturoppsyn	Postboks 5672 Torgard	7485	TRONDHEIM
Roan kommune	Julie Næss vei 10	7180	ROAN
Ørland kommune	Postboks 401	7129	BREKSTAD